

Effekten af menneskelig færdsel på musvitungers vægt

Fugle, der yngler i levende hegn, kan være følsomme over for færdsel langs hegnene. Denne undersøgelse viser, at musvitunger har en lavere vægt, hvis reden er placeret tæt på biltrafik. Dermed kan deres chance for overlevelse være nedsat.

Fleere undersøgelser viser, at fugleungers vægt umiddelbart før de forlader reden har betydning for, hvor stor chance de har for at overleve og dermed selv få afkom. For at undersøge hvor stor effekt færdsel langs levende hegn har på vægten af de fugleunger, der opfodres i hegnene, er musvitreder i ca. 10 km hegn i Mols Bjerge og på Kalø Gods blevet fulgt. For hver 50 meter hegn blev der ophængt en redekasse, som blev fulgt løbende i perioden april-juni i 2006 og 2007 (Figur 1).

FOTO: THOMAS ESKE HOLM

Figur 1: Redekasse opsat i levende hegn.

Hegnene i undersøgelsen er udvalgt, så de har forskellige forstyrrelsesgrader. Nogle hegn har været uforstyrrede en længere årrække, og andre ligger langs stier og veje med daglig trafik fra biler, cyklister og gående. Ved halvdelen af de uforstyrrede hegn er der foretaget eksperimentelle forstyrrelser ved at lade 1-2 personer gå langs hegnene ca. 2 gange dagligt. Det svarer til det, man må forvente, hvis der åbnes for generel adgang langs de levende hegn.

I de benyttede kasser blev musvitungerne vejjet, når de var 15 dage gamle, dvs. få dage før de forventedes at forlade reden (Figur 2 og 3). I nogle hegn blev ungerne af praktiske grunde dog vejjet tidligere eller senere, og disse vægte er valgt fra i analysen for at kunne sammenligne talle-

FOTO: THOMAS ESKE HOLM

Figur 2: Musvitunger i de levende hegn er alle blevet vejjet i en pose umiddelbart før de skulle forlade deres rede.

FOTO: THOMAS ESKE HOLM

Figur 3: Sådan ser en musvitunge ud, lige før den forlader reden.

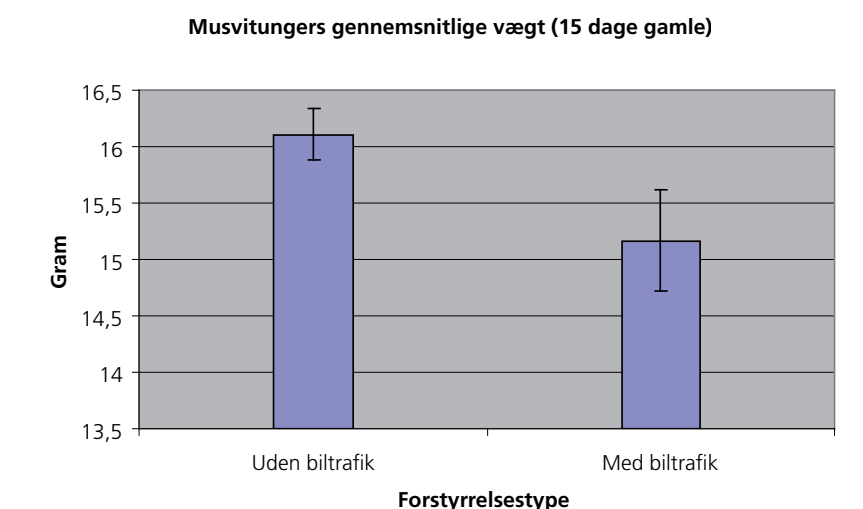
ne korrekt. For at få datamaterialet stort nok er hegnskategorierne i analysen slået sammen til hegn med og uden biltrafik.

Biltrafik nedsætter musvitungers vægt

Når man ser samlet på hegn uden biltrafik og sammenligner dem med de hegn, der ligger op til veje med biltrafik, viser resultaterne, at der er statistisk forskel på ungernes udflyvningsvægt i de to grupper (Figur 4).

I Videnblad 13 blev det påvist, at 50 pct. af musvitternes kuld døde, når reden lå i hegn nær hurtig biltrafik, mod 13-22 pct. i hegn med mindre forstyrrelse. Dette skyldtes sandsynligvis, at en eller begge forældrefugle dør. Den øgede dødelighed kan skyldes, at forældrefuglene rammes af en bil, en af de mange gange de krydser vejen i deres søgen efter føde til ungerne, eller fordi de tages af en rov-fugl på grund af mindsket opmærksomhed som følge af menneskelig aktivitet.

Det er den generelle opfattelse hos adfærdsbiologer, at hvis den ene af forældrefuglene dør, før ungerne er omkring 10 dage gamle, vil den efterladte forælder ofte opgive hele kullet, hvorefter ungerne sulter ihjel. Som hos mange andre fuglearter er ungeopfostringen hos musvitter afhængig af, at begge forældrefugle deltager i fodring og fødesøgning. Normalt bliver musvitunger fodret gennemsnitligt en gang hvert andet minut i de lyse timer, og det vil derfor næppe være muligt for en enkelt af forældrefuglene at skaffe

Figur 4: Musvitunger i levende hegn, hvor der ikke er biltrafik, vejer ca. et gram mere end unger, der opfodres i hegn langs veje med biltrafik. De lodrette linier i søjlerne viser 95 pct. konfidensintervaller.

mad nok til kullet. I en sådan situation kan eneforsørgeren tilmed blive nødt til at tære på sine egne ressourcer ved fodringen og dermed nedsætte sin egen overlevelseschance.

Hvis ungerne er ældre end omkring 10 dage, når den ene forældrefugl dør, er det tilsyneladende muligt for den tilbageværende forældrefugl at fuldføre opfostringen af ungerne alene. Den kan dog ikke nå op på samme fodringsaktivitet, som hvis begge forældrefugle havde været til stede.

Man kunne forestille sig, at unger med kun én forælder ventede et par dage ekstra med at forlade reden og dermed ville kunne opnå en højere udflyvningsvægt, men vores resultater viser, at der ingen forskel er på udflyvningsalderen mellem musvitunger, der opvokser nær biltrafik,

sammenlignet med de unger hvis redekasse sidder i et hegn langt fra trafik.

At unger, der opfodres nær biltrafik, har en lavere udflyvningsvægt skyldes derfor sandsynligvis, at der i en del af kuldene kun er én forældrefugl i den sidste del af deres opvækstperiode, hvorved de får mindre føde.

I Videnblad 15 ses der nærmere på, hvordan ophold i nærheden af redestedet påvirker hyppigheden af fodring af ungerne.

Thomas Eske Holm
Peter Lange

Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus
Universitet, 2008